



Kjønnsbalanse i forskning

Kjønnsbalanse i forskning – møte 10. og 11. mars Oslo og Ås

Godkjent referat

Møtedato: 10. og 11. mars 2011 **Møtetid:** Kl. 1100 - 1730 den 10.3., samt 0900 1400 den 11.3.

Møtested: Nokuts lokaler, UHRs lokaler, Oslo, UMB, Ås, og møterom **Saksnr.:** 11/82
Kunnskapsdepartementet.

Tilstede:

Medlemmer:

Professor Gerd Bjørhovde, Universitetet i Tromsø (leder)

Førsteamanuensis Eivind Engebretsen, Høgskolen i Oslo (deltok ikke på møtet med UMB den 10.3.)

Student Karen O. Golmen, NSO

Konserndirektør Ernst H. Kristiansen, SINTEF (deltok ikke på møtet med UMB og med statsråden den 10.3.)

Førsteamanuensis Lise Langåker, Høgskolen Stord/Haugesund

Forskningsleder Elisabeth Ljunggren, Nordlandsforskning

Avdelingsdirektør Jesper Simonsen, Norges forskningsråd

Førsteamanuensis Eva Skærbæk, Høgskolen I Østfold

Observatører:

Førstekonsulent Kristin Aukland, KILDEN

Seniorrådgiver Unni Nikolaysen, Kunnskapsdepartementet

Fra UHRs sekretariat:

Seniorrådgiver Linda Rustad

Seniorrådgiver Marit Fagerheim

Saksliste

Kif 01/11

Kif 02/11

Kif 03/11

Godkjenning av innkalling og sakliste

Oppsummering av møtet med NOKUT

**Forberedelse til møte med Universitetet for miljø og biovitenskap
11. mars 2011**

Kjønnsbalanse i forskning – møte 10. og 11. mars 2011 Oslo og Ås

Kif 04/11	Forberedelse til møtet med statsråd Aasland 11. mars 2011
Kif 05/11	Erfaringskonferanse om utradisjonelle studievalg
Kif 06/11	Forslag til budsjett for Kif-komiteen 2011
Kif 07/11	genSET – Gender in Science, Engineering and Technology
Kif 08/11	Innspill til EUs nye rammeprogram for forskning
Kif 09/11	Høringsuttalelse om midlertidige stillinger
Kif 11/11	Orienteringssaker
Kif 12/11	Eventuelt

Kif 01/11 Godkjenning av innkalling og sakliste

Det var ingen kommentarer til innkalling og saksliste. Det ble meldt inn 2 saker til eventuelt

Vedtak:

Kif-komiteen godkjenner innkalling og sakliste

Kif 02/11 Oppsummering av møtet med NOKUT

Kif-komiteen møtte NOKUT i deres lokaler den 9. mars. Møtet varte fra kl 1100 – 1240. Fra NOKUT møtte:

Gro Hanne Aas, avdelingsdirektør for tilsynsavdelingen

Terje Mørland, direktør

Petter Aaslestad, styreleder

Bakgrunnen for møtet var at Kif-komiteen ønsket dialog med NOKUT om at Kunnskapsdepartementet har innarbeidet likestilling i merknadene til *Forskrift om kvalitet i høyere utdanning*. Merknaden slår fast at likestilling inngår som ett av de forhold som skal omfattes av kvalitetssikringssystemet for høyere utdanning. Komiteen er opptatt av hvordan NOKUT vil gå fram for å påse at institusjonene følger krav om likestilling.

NOKUTs representanter innledet ved å orientere om NOKUTs mandat, organisering og satsningsområder. Virksomheten er delt inn i avdelinger – analyseavdelingen, tilsynsavdelingen og utenlandsavdelingen samt informasjonssenter. Tilsyn skal bidra til både kontroll og utvikling av utdanningsvirksomheten. Ved det enkelte tilsyn legger NOKUT til grunn at ansvar for kvaliteten på utdanningen ligger hos den enkelte institusjon som tilbyr utdanning. NOKUT vurderer institusjonenes evne til å evaluere seg selv; om de har kvalitetssikringssystemer og om de bruker det.

Komiteen ga uttrykk for at det anses som viktig at NOKUT aktivt signaliserer at kjønnsbalanse har betydning for studentenes læringsmiljø og for kvaliteten på utdanning. Både SFI-ene og SFF-ene har krav om kjønnsbalanse. Institusjonene er opptatt av hva NOKUT vektlegger i sine institusjonsbesøk. Hvis kjønnsbalanse blir tema ved institusjonsbesøk vil det ha en stor signalverdi. Kan det være mulig å trekke dette tema systematisk inn i ulike sammenhenger, f.eks seminar for sakkyndige og ved vurdering av kvalitetssystemene. Kan kjønnsbalanse gis fokus i analyseavdelingens arbeid?

Kjønnsbalanse i forskning – møte 10. og 11. mars 2011 Oslo og Ås

NOKUT uttrykte at de ser at de er i en maktposisjon, og at institusjonene legger merke til hvilke aspekter ved kvalitetskravene NOKUT til en hver tid har fokus på. Endringer i forskriften blir informert om til sakkyndige og til institusjonene, det vil gjelde også den merknaden som er nå er kommet til forskriften. NOKUT ser det som en del av sitt samfunnsansvar å nevne for de sakkyndige at likestilling inngår i kvalitetskravene.

Kif ble oppfordret til å delta i årets NOKUT-konferanse og til å argumentere for likestilling/kjønnsbalanse som tema til neste års kvalitetskonferanse. Innspillet om hvorvidt analyseavdelingen kunne engasjere seg i kjønnsbalanse ble betegnet som interessant - for eksempel - hva betyr kjønnsbalanse for lærerstaben og læringsmiljøet.

Møtet ble oppsummert som fruktbart fra både NOKUT og Kif, og det var enighet om å opprettholde kontakten.

Kif 03/11 Forberedelse til møte med Universitetet for miljø og biovitenskap 11. mars 2011

Komiteen gikk gjennom det framlagte materiale for neste dags møte med UMB.

Referat fra møte med UMB

Komiteen møtte følgende representanter for UMBs ledelse:

- Rektor Hans Fredrik Hoen
- Prorektor Mari Sundli Tveit, leder likestillingskomiteen
- Personaldirektør Per Anders Authen
- Studentrepresentant Helen Lund - Johansen
- Seniorrådgiver Lena Marie Kjøbli

UMB har fått på plass et godt planverk, og det er nå satt av midler til likestillingsarbeidet. System for rapportering til departementet i henhold til aktivitets- og redegjørelsesplikten er også etablert. Likestilling har gått fra å være en løsrevet oppgave til å være godt forankret i lederstrukturen ved UMB. Universitetsstyret har signalisert at de vil følge opp dette saksfeltet.

Institusjonen satser på en tverrfaglig profil, natur, teknologi og samfunnsfag. En utfordring er at noen av fagene ved UMB er svært mannsdominert, både tradisjonelt og i dag. Hovedsatsningen i plan for likestilling ved UMB er å øke andel kvinner i faste, vitenskapelige stillinger. UMB anser at det er store utfordringer knyttet til bevisstgjøring om likestillingens betydning for et godt forsknings- og arbeidsmiljø både i den daglige personalbehandlingen og i rekrutteringsarbeidet. Rektor nevnte - med egen bakgrunn som instituttleder i et svært mannsdominert fagfelt - rekrutteringsprosesser som har vært svært krevende. Handlingsrommet til instituttledere er begrenset, men dersom det skal oppnås resultater må det handlingsrommet som finnes utnyttes til fulle.

Kjønnsbalanse i forskning – møte 10. og 11. mars 2011 Oslo og Ås

Kif støttet dette synet, det er svært viktig at rekrutteringsprosesser følges nøye, og at tilgjengelige virkemidler tas i bruk.

Kif uttrykte tilfredshet med at UMB nå har likestilling som et strategisk satsningsområde, og at lederforankringen i likestillingsarbeidet er så tydelig. UMB bekreftet at de nå legger stor vekt på lederforankring, men det som er målet med arbeidet er å endre kulturen i hele organisasjonen.

Kif 04/11

Forberedelse til møtet med statsråd Aasland 11. mars 2011

Komiteen drøftet kort punkter som ønskes fremmet i møtet med statsråden.

Referat fra møte med statsråd Tora Aasland

Fra Kunnskapsdepartementet møtte:

Statsråd Tora Aasland

Seniorrådgiver Unni Nikolaysen

Rådgiver Izabela Buraczewska

Statsråden kom innledningsvis inn på at vi nå er inne i *Vitenskapsåret 2011*, og at likestilling er viktig i den sammenheng. Kif refererte fra møtet med NOKUT og Kifs argumentasjon for å understreke betydningen av å være tydelig på at likestilling er et viktig aspekt ved kvalitetsbegrepet. Det ble og referert til NFRs prosjekt – *kjønnsbalanse i toppen* som en viktig satsning i denne sammenheng. Statsråden ga uttrykk for at kunnskapsgrunnlaget for å kunne velge de riktige virkemidler er en utfordring. Hun refererte til 8. mars-møtet ved UiO hvor det ble etterlyst kunnskap om kvinners karriereveier, hvorfor er det ikke balanse i toppen når rekrutteringsgrunnlaget er så bra. Statsråden ønsker diskusjon av tiltak i Norge og internasjonalt. Fra Kif ble det referert til et nylig avholdt møte i Helsinkigruppen, det er nå på ny aktuelt å se på kvotering av kvinner i akademien. Kanskje er det nå et gunstig tidspunkt for å ta dette opp til drøfting igjen. Kif framholdt at kvotering av kvinner i selskapsstyrer har vært en suksess, kanskje tida er moden for å ta dette ett steg videre til å gjelde ledelse i forskningssektoren også.

Statsråden var kjent med at Kif skal komme med innspill til EUs neste rammeprogram, og ser fram til denne uttalelsen. Hun kommenterte også Kifs møte med NOKUT og sa at dialogen gjerne kunne følges opp med jevnlig møter.

Statsråden ønsket å høre Kifs syn på om likestillingsprisen skal opprettholdes, det har vært få søkere. Etter Kifs syn kan det likevel være verdt å opprettholde den for å se om det blir økt interesse, for eksempel ved å promotere den gjennom styringsdialogene eller andre samarbeidsprosesser. Det er mange institusjoner som ikke har fått handlingsplaner på plass enda, dette ser ut til å være i endring. Kif har tro på at prisen kan være en inspirasjon til å arbeide for framgang på likestillingsfeltet. Hvis det likevel skulle vise seg at prisen ikke vekker interesse, kan pengene heller brukes på noe annet.

Statsråden var kjent med at Kif skal ha en konferanse om utradisjonelle studievalg. Hun støtter tiltaket og ser på det som viktig.

I 2013 kommer en ny stortingsmelding om forskning, og Vitenskapsåret 2011 er ledd i forberedelsene fram mot denne. Statsråden ønsker aktivitet i hele landet, og ønsker deltakelse fra Kif. Statsråden kom inn på 2013-jubileumet ”100 års stemmerett for kvinner.” Arbeidet ledes av Kirsti Kolle Grøndal. Kif signaliserte interesse for å bidra i dette arbeidet og statsråden vil formidle dette ønsket til jubileumskomiteen.

Kif 05/11 Erfaringskonferanse om utradisjonelle studievalg

Komiteen har inngått samarbeid med Universitetet i Agder om å arrangere en nasjonal erfaringskonferanse i Kristiansand 15. og 16. september i år. Målgruppe for konferansen er studiedirektører og studieveiledere, rekrutteringsansvarlige og kommunikasjonsavdelinger samt fylkeskommunene. Også andre interessenter vil bli invitert. Programutkast forligger og budsjettforslag ble presentert for komiteen. Et forslag om å lage et hefte som formidler innspill som kommer fram under konferansen ble presentert. Heftet vil kunne inneholde nyttig informasjon, ideer og konkrete tips. Heftet vil, i tillegg til å sendes til konferansedeltakerne etter konferansen, også kunne distribueres breiere enten som trykksak eller publisert på nettet.

Medlemmene av komiteen sa seg fornøyd med at arbeidet er i så godt gjenge. Programutkastet er lovende, og ideen med å utarbeide hefte synes god. Når det gjelder budsjettforslaget går Kif inn for at man avstår fra å bruke mye penger på dyre underholdere, men håper at UiA i stedet kan finne ressurser blant egne studenter. Kif går også inn for at det utarbeides et hefte som bringer videre erfaringer og idéer fra konferansen.

Vedtak:

- 1. Kif-komiteen støtter tiltaket med å arrangere en erfaringskonferanse om utradisjonelle studievalg sammen med Universitetet i Agder*
- 2. Komiteen godkjenner at det skal brukes midler på brei annonsering konferansen*
- 3. Komiteen går inn for at det etter konferansen utarbeides et hefte basert på materiale fra konferansen*

Kif 06/11 Forslag til budsjett for Kif-komiteen 2011

Overføring

Ubrukte midler overført fra 2010	1 201 746
Overføring fra Kif 2007-2010 restbeløp	217 236
Overføring fra KD 2011	1 500 000
Overføring fra NFR 2011	1 500 000
Sum midler til disposisjon 2011	4 418 982
Prosjekt/kostnadsområde	Kostnader
Honorarer	350 000

Kjønnsbalanse i forskning – møte 10. og 11. mars 2011 Oslo og Ås

Sekretariat:	
<input type="checkbox"/> Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift, feriepenger etc seniorrådgiver 100 %	738 083
<input type="checkbox"/> sekretariatskostnad	425 000
Reiser	350 000
Kurs-/seminaravgifter	25 000
Beverting	20 000
Konferanse om gutter og jenters utradisjonelle studievalg i samarbeid med UiA	
<input type="checkbox"/> Konferansen	120 400
<input type="checkbox"/> Rekrutteringstips/hefte (estimat)	200 000
Ledelsesportal - Ressursbanken	120 000
Ressursbanken (KILDEN)	865 000
Likestillingsprisen (reise og honorar til arbeidsgruppen som nedsettes)	50 000
Sum utgifter	3 263 483
Foreløpige udisponerte midler	1 155 499

Vedtak:

1. Komiteen godkjenner det framlagte forslag til budsjett
2. Komiteen ønsker å komme tilbake til tiltaket nettverkstilskudd og vurdere ny utlysning

Kif 07/11 genSET – Gender in Science, Engineering and Technology

genSET er et prosjekt finansiert over EUs 7. rammeprogram. Formålet med prosjektet er å bedre kvaliteten i europeisk forskning ved å inkludere kjønnsperspektivet i forskning og i forskningspolitikken. Prosjektet ble påbegynt våren 2010 og har en avslutningskonferanse i Brussel 7. og 8. november i år. Implementering og dialog har vært viktige elementer i prosjektet. Våren 2010 inviterte genSET ulike institusjonsledere til dialog. Det ble arrangert tre konsensusmøter med lederpanelet. Disse konsensusmøtene munnet ut i en rapport som består av 13 ulike anbefalinger til institusjoner om hva de kan gjøre for å styrke kvinners stilling i academia. genSET har som mål at forskningsinstitusjoner i Europa skal forplikte seg til å arbeide for å implementere anbefalingene i rapporten. Curt Rice, prorektor UiT, og Hanne Rønneberg, konserndirektør SINTEF Byggforsk har begge sittet i lederpanelet. Norges forskningsråd har takket ja til å være såkalt *patron* for prosjektet. Universitetet i Tromsø har forpliktet seg til å arbeide for implementering av rapportens anbefalinger. Gerd Bjørhovde var invitert som ekspert til en av vårens workshops i Athen i mars og Linda Rustad var involvert i utviklingen av bakgrunns materialet som ble delt ut til lederpanelet.

Vedtak:

Komiteen støtter anbefalingene i rapporten og vil oppfordre andre forskningsinstitusjoner i Norge til å gjøre det samme. Som "patron" oppfordres Norges forskningsråd særskilt til å arbeide for at rapportens anbefalinger gjøres kjent i norske forskningsinstitusjoner.

Kif 08/11 Innspill til EUs nye rammeprogram for forskning

I fjor ble det gjennomført en midtveisevaluering av EUs 7. rammeprogram. Evalueringspanelet påpeker at deltakerlandene bør styrke sitt arbeid for å øke kvinners deltakelse i rammeprogrammet. Midtveisrapporten kom med en rekke konklusjoner og anbefalinger når det gjelder kvinners deltakelse i 7. rammeprogram. Det midtveisevalueringen peker på vil etter all sannsynlighet også ha relevans med tanke på neste rammeprogram. Kunnskapsdepartementet har oversendt et kort refleksjonsnotat til EU-kommisjonen der en styrking av kvinners deltakelse er framhevet som viktig med tanke på det neste rammeprogrammet. Kifs sekretariat har sendt dette notatet til Helsinkigruppens medlemmer som er en rådgivende gruppe i EU-kommisjonen i spørsmål om kvinners deltakelse i forskningen. Samtlige deltakerland er representert i gruppen. Refleksjonsnotatet ble svært godt mottatt både av Helsinkigruppens sekretariat i EU-kommisjonen og av flere av deltakerlandene. Det at Norge er tydelig på betydningen av å integrere likestillingsdimensjonen og kjønnsperspektiver i forskning synes viktig. Det er nå satt i gang en åpen prosess der EU-kommisjonen ber organisasjoner, deltakerland osv om å komme med innspill til det neste rammeprogrammet med frist 20.mai. I tillegg har Kunnskapsdepartementet åpnet for at norske aktører kan komme med forslag og kommentarer til departementets formelle innspill til kommisjonen (frist 15. april).

Forslag til vedtak:

Komiteen ønsker å uttale seg i forbindelse med utviklingen av EUs neste rammeprogram. Sekretariatet utarbeider et forslag til uttalelser som sendes til komiteen for kommentarer. Uttalelsen skal sendes til KD, Norges Forskningsråd og til EU-kommisjonen direkte.

Kif 09/11 Høringsuttalelse om midlertidige stillinger

Kif-komiteen har etter invitasjon fra Kunnskapsdepartementet avgitt høringsuttalelse til rapporten *Bruk av midlertidig tilsetting i universitets- og høyskolesektoren*. Høringsuttalelsen er tidligere sendt til godkjenning til komiteens medlemmer.

Vedtak:

Komiteen slutter seg til den vedlagte høringsuttalelse

Kif 10/11 Møteplan for Kif i 2011

Kif-komiteens medlemmer fant fram til aktuelle møtedatoer for resten av møtene i 2011.

Vedtak:

Komiteen vedtar følgende møteplan for resten av 2011.

- 23. og 24. mai, sekretariatet i samarbeid med komiteens leder fastsetter sted.

- 14. september i Haugesund. Møtedato fastsatt i tilknytning til erfaringskonferanse om utradisjonelle studievalg i Kristiansand 15. og 16. september.
- 1. og 2. desember i Oslo

Kif 11/11 Orienteringssaker

Kunnskapsdepartementets insentivmodell

Kunnskapsdepartementet har avsatt 10 mill til premiering av institusjoner som i løpet av 2010 har tilsatt kvinner i faste vitenskapelige stillinger innen MNT-fagene. Man kunne få max 300 000 kr pr stilling. Dette gjelder for alle universitetene og Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Telemark. Institusjonene skulle melde inn resultatet over nyttilsettinger til DBH og resultatet viser at i alt 17 kvinner er blitt tilsatt og at kun 5,1 mill av potten er brukt.

Kjønnsbalanse på toppen, Norges forskningsråds satsning 2012

Norges forskningsråd har utarbeidet et sammendrag av prosjektet Kjønnsbalanse på toppen i sitt budsjettforslag 2012. Dette er nå oversendt Kunnskapsdepartementet (

Utvikling av en standard i forskningssektoren for håndtering av aktivitets- og rapporteringsplikten

Kunnskapsdepartementet har henvendt seg til UHR og spurt om de kan påta seg arbeidet med å opprette en arbeidsgruppe for å utvikle en rapporteringsmal for sektoren. UHRs administrasjonsutvalg har behandlet henvendelsen og fattet følgende vedtak:

1. Administrasjonsutvalget ønsker en hurtigarbeidende gruppe og ber sekretariatet utarbeide forslag til sammensetning på bakgrunn av innspill som kom frem i møtet. Utvalget godkjenner sammensetning på sirk. Arbeidet skal være ferdig innen april. UHR inviterer også KD, instituttsektoren og Forskningsrådet inn i arbeidet.
2. Institusjonene oppfordrer LDO til å komme med forslag til hva som er minimumskrav for å få godkjent rapportering og vil utfordre LDO til å komme opp med et forslag til en arbeidsgruppe, dvs et forslag som arbeidsgruppen kan ta stilling til på første møte.

Kif-komiteens henvendelse til UHRs administrasjonsutvalg vedr SAK-midler til utvikling av nasjonale ledelsesprogram

Mandag 21. februar hadde Gerd Bjørhovde og Linda Rustad et møte med administrasjonsutvalgets leder Gunn Elin Bjørneboe (direktør UiO) og UHRs ledelsesteam (Ingvild Broch, Sigrid Tollefsen og Mona Majgaard). I møtet kom det fram at en av utfordringene når det gjelder å integrere likestilling i lederopplæringen er at få av de som faktisk driver med dette i dag har kompetanse på feltet. Et konkret forslag er derfor at det utvikles et eget opplegg for å styrke kompetansen og kvaliteten i opplæringen. Administrasjonsutvalget er gjort kjent med at også Norges forskningsråd har planer om en form for lederopplæring med et integrert likestillingsperspektiv. Administrasjonsutvalget ønsker derfor å invitere Kif og Norges forskningsråd til et møte i mai hvor dette diskuteres nærmere.

Deltakelse på workshop ”Advancing Gender+ Training in Theory and Practice” Madrid 3.-4. februar.

Linda Rustad og Marte Ryste (Ressursbanken) deltok. Arrangementet var en del av et større EU-finansiert forskningsprosjekt. Formålet med workshopen var både å lage en møteplass mellom forskere og praktikere som er involvert i å styrke kompetansen på likestilling i ulike sektorer, og å diskutere hvordan man kan sikre god kvalitet på opplæringen.

Nettverksmøtet for likestillingsarbeidere i sektoren: Kjønnsbalansert ledelse

I år var det NTNU, SINTEF og Hist som sto som arrangører for et svært vellykket nettverksmøte i Trondheim. Det var i år ca 60 deltakere og 28 ulike aktører og institusjoner var representert. Fra Kif-komiteen deltok Gerd Bjørhovde og Eva Skærbæk, og både Marit Fagerheim og Linda Rustad deltok fra sekretariatet. Neste år er det Universitetet i Stavanger og Høgskolen Stord/Haugesund som står som arrangører. Forskningsinstituttet IRIS blir også forespurrt om å være med som medarrangør.

Vedtak:

Komiteen tar sakene til orientering med følgende merknad til saken ” Utvikling av en standard i forskningssektoren for håndtering av aktivitets- og rapporteringsplikten ”: Kif oppfatter administrasjonsutvalgets håndtering av saken som noe defensiv og vil følge saken videre med interesse.

Kif 12/11 Eventuelt

1. Eivind Engebretsen ønsket å ta opp sin status som komitémedlem på bakgrunn av at han nå har gått fra full stilling ved HiO til 100 % stilling ved UiO og 20 % stilling ved HiO. Komiteen kan ikke se at dette endrer legitimiteten i hans status som komitémedlem.
2. Gerd Bjørhovde tok opp følgende sak: I 2013 er det 100 år siden kvinner fikk stemmerett i Norge. Dette skal feires med et jubileum. Kif har tidligere blitt invitert til å delta i planleggingen av feiringen. Kif-sekretariatet har kontaktet ledelsen for arrangementet, men de kjente ikke til noe slik invitasjon. Kif ønsker å signalisere at interessen for deltakelse fortsatt er tilstede.